

RİSALE-İ NUR'DA ALEVİLİK

Peygamber Efendimizin (s.a.v) soyundan gelen Âl-i Beyt'i Allah için sevmek, Hanefi mezhebinde vacip, Şâfiî mezhebine göre farzdır. Cenâbı Hak Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

“Resulüm De ki: Ben bu risalet ve irşat hizmetinden ötürü, sizden akrabalık sevgisinden başka beklediğim hiçbir karşılık yoktur.” (Şûra, 42/23)

Bu ayet-i kerimede geçen **“akrabalık sevgisi”** tabiri için, Bediüzzaman **“Ehl-i Beytimi sevmenizi isterim.”** manasını vermektedir.(1)

Bir hadis-i şerif 'te Peygamber Efendimiz (a.s.m) şöyle buyurmaktadırlar:

“Allah'ı size verdiği nimetlerinden dolayı sevin. Beni de Allah için sevin. Âl-i Beyt'imi de benim için sevin.”(2)

Diğer bir hadîs'te ise:

“Bir kimse, sahabelerimi, zevcelerimi ve Ehl-i Beyt'imi sever de onların herhangi birine ayıplamada bulunmazsa, onların sevgisiyle bu dünyadan geçerse, kıyamet günü benimle beraber olur.”(3) buyurmuşlardır.

Yukarıdaki hadis-i şerifler, Âl-i Beyt'i sevmenin dinimizdeki yerini, en veciz ve en açık bir şekilde ifade etmektedir.

Âl-i beyt'i sevmek, kuru ve ruhsuz bir sevgi olmamalıdır. Her şeyde olduğu gibi Âl-i Beyt'i sevmenin de bir ölçüsünün olması lâzımdır. O sevginin Allah ve resulü (a.s.m) hesabına olduğunun en büyük delili, Kur'ana ve Sünnet-i Seniyye'ye sıkı sıkıya sarılmaktır.

Bu hususu Bediüzzaman Hazretleri şöyle ifade etmektedir:

“Âl-i Beyt'ten vazife-i Risaletçe muradı Sünnet-i Seniyye'sidir. Sünnet-i Seniyye'yi terk eden hakikî Âli Beyt'ten olmadığı gibi Âl-i

Beyt'e hakikî dost da olamaz.”(4)

Bu hakikate binâen, ancak Sünnet-i Seniyye'ye tâbi olan bir Müslüman, Âl-i Beyt'i gerçek anlamda sevmiş olacaktır.

Bu manayı Peygamberimiz (a.s.m), şu mealdeki hadis-i şerifleriyle aydınlatmaktadırlar:

“Sizlere iki şey bırakıyorum. Onlara yapışsanız kurtulursunuz. Birisi Kur'an-ı Kerim, biri Âl-i Beyt'imdir.”(5)

Bu hadiste Kur'ana ve Âl-i Beyt'e yapışmanın birlikte zikredilmesiyle, şöyle bir hakikat dersi verilmeye çalışılmıştır. Allah'ın Kitabı'nı seven ve tabi olan her Müslüman, Âl-i Beyt'i sevecek ve hürmet edecek, Âl-i Beyt'i seven her Müslüman da Allah'ın Kitabıyla amel edecektir.(6)

Şayet Al-i beyt sevgisini müstakil olarak, Kur'an ve sünnetten ayrı düşünürsek, çok büyük bir sistem hatasına düşmüş oluruz. Çünkü, başta Peygamberimiz (a.s.m) olmak üzere tüm peygamberlerin ve insanların yaratılışının gayesi ve hikmeti, Allah'a iman etmek ve O'nu tanıyıp ibadet etmektir. O halde Al-i Beyt sevgisini soyut olarak düşünmek, Resulü Allah Efendimiz (a.s.m.)'in insanlara sadece Âl-i Beyt'i sevdirmek için gönderilmiş olduğunu kabul etmek demektir.

Bu tarz bir anlayış ise, insanların yaratılış gayesini sadece bir tek sevgiye bağlamak olur ki, hem Allah'ı tanıma ve sevmeye hem Allah'a ibadet etmeye hem de diğer iman hakikatlerine gerekli ehemmiyeti verilmeye mani olmaktadır. Buna delil olarak, Alevilerin Ehl-i beyt sevgisinde çok ileri, ama sair değerlerde çok geri kalmaları gösterilebilir.

Ehl-i Beyt'i seven her mümin, ibadet vazifesini yerine getirmekle beraber, onları kendisine örnek almalı, onlara benzemeye çalışmalı ve onlar gibi olmaya gayret etmelidir. Ehl-i Beyt'i gerçek anlamda sevmek de ancak bu yolla gerçekleştirilebilir.

Risale-i Nurlarda Ehl-i Beyt sevgisi ayet, hadis ve Ehl-i sünnet alimlerinin ifade ettikleri çizgiden başkası değildir. Nurlardaki Alevilik konusu ise, Ehl-i sünnet muhakkiklerinin beyan ettikleri ifade ve görüşlerle birebir örtüşmektedir.

Buna göre, **Risale-i Nur'da Şiiilerin ve Alevilerin kabul ettikleri bazı meselelerin tashihi yapılmakla beraber, Sünniler ile Alevilerin birbirlerine nasıl bakmaları ve davranmaları gerektiği hususunda güzel ölçüler**

verilmiştir. Bu Ölçüler:

1. Bediüzzaman Said Nursi, Ehl-i sünnet alimlerinin ifade ettikleri gibi Hz. Ebubekir (r.a), Hz. Ömer (r.a) ve Hz. Osman (r.a)'ın halifeliğe daha layık olduğunu kabul etmektedir. Ama Hz. Ali (r.a)'ı Al-i Beytin şahs-ı manevisini temsil etmesi cihetiyle daha üstün ve yetişilmeyecek bir makam sahibi olduğunu da özellikle belirtmektedir.

“Hazret-i Ali'ye (r.a) iki cihetle bakılmak gerektir. Bir ciheti; şahsî kemalât ve mertebesi noktasından. İkinci cihet: Âl-i Beytin şahs-ı manevisini temsil ettiği noktasındandır. Âl-i Beytin şahs-ı manevisi ise, Resul-i Ekrem (a.s.m) bir nevi mahiyetini gösteriyor. İşte birinci nokta itibariyle Hazret-i Ali (r.a) başta olarak bütün ehl-i hakikat, Hazret-i Ebubekir ve Hazret-i Ömer'i (r.a) takdim ediyorlar. Hizmet-i İslâmiyet'te ve kurbîyet-i İlahiyede makamlarını daha yüksek görmüşler. İkinci nokta cihetinde Hazret-i Ali (r.a) Âl-i Beytin şahs-ı manevisinin mümessili ve Âl-i Beytin şahs-ı manevisi ise, Muhammed (a.s.m)'ın hakikatini temsil ettiği cihetle, muvazeneyle gelmez. İşte Hazret-i Ali (r.a) hakkında söylenen fevkalâde methedici hadisler, bu ikinci noktaya bakıyorlar. Bu hakikati teyit eden sahih bir hadis var ki; Resul-i Ekrem (a.s.m) ferman etmiş: "Her Nebinin nesli kendindedir. Benim neslim, Ali'nin (r.a) neslidir.”(7)

2. Bediüzzaman'a göre, Peygamberimiz (a.s.m)'ın Hz. Ali (r.a) hakkında söylediği methedici hadislerin ümmet içerisinde çokça yayılmasının sebebi, Hz. Ali (r.a)'ın diğer büyük sahabelerden büyük olduğu için değil, diğer başka hikmetler içindir.

“Hazret-i Ali'nin (r.a) şahsı hakkında sair halifelerden ziyade methedici hadislerin çoklukla yayılmasının sırrı şudur ki: Emevîler ile Haricîler, ona haksız hücum ve tenkit ettiklerine mukabil Ehl-i Sünnet Ve Cemaat olan ehl-i hak, onun hakkında rivayetleri çok neşrettiler. Diğer üç halife ise, öyle tenkit ve hücumla çok maruz kalmadıkları için, onlar hakkındaki hadislerin yayılmasına ihtiyaç görülmedi. Hem istikbalde Hazret-i Ali (r.a) elîm hadiseler ve dâhilî fitnelere maruz kalacağını nazar-ı nübüvvetle görmüş, Hazret-i Ali'yi (r.a) ümitsizlikten ve ümmetini onun hakkında sû'-i zandan kurtarmak için “ben kimin dostu isem Ali'de onun dostudur” gibi mühim hadislerle Ali'yi (r.a) teselli ve ümmeti irşat etmiştir.”(8)

3. Bediüzzaman, hayatı boyunca toptancılıktan hep kaçınmıştır. O'na göre, yanlış fikir taşıyan bir gurubun tüm fertleri aynı oranda mesul değildir. Bediüzzaman Hazretleri, Şiileri ve Alevileri de ikiye ayırmaktadır. Hz. Ali'yi (r.a) **“Velilerin Şahı”** olarak kabul eden Şia-i velayet ile **“Halifelik Hz. Ali'nin hakkı idi ve O'ndan gasp edildi.”** diyen Şia-i hilafet'in aynı hissi taşımadığını ve aynı mesuliyette olmadığını şu ifadelerle ortaya koymaktadır:

“Hazret-i Ali'ye (r.a) karşı Şîa-i velayetin aşırı muhabbetleri ve tarîkat cihetinden gelen tafdilleri (makamını büyük göstermeleri), kendilerini şîa-i hilafet derecesinde mesul etmez. Çünkü ehl-i velayet meslek itibariyle, muhabbet ile mürşitlerine bakarlar. Muhabbet ifratı gerektirir. Mahbubunu (sevdiğini) makamından fazla görmek arzu ediyor ve öyle de görüyor. Muhabbetin fazlalığından ehl-i hal mazur olabilirler. Fakat onların muhabbetten gelen tafdili, diğer üç halifenin gıybetine ve düşmanlıklarına gitmemek şartıyla ve İslâmî esasların haricine çıkmamak kaydıyla mazur olabilirler. Şîa-i hilafet ise; siyasetin acımasız çarkına girdikleri için, düşmanlıktan, garazdan, tecavüzden kurtulamıyorlar, itizar hakkını kaybediyorlar.”(9)

4. Nurlarda Hz. Ali (r.a)'in asıl şiası ve dostlarının, Ehl-i sünnet olduğu da şu ifadelerle ortaya konmaktadır:

“Hadîsçe Hazret-i Ali'nin (r.a) şîası hakkındaki Peygamberimizin övgüsü , Ehl-i Sünnete aittir. Çünkü istikametli muhabbetle Hazret-i Ali'nin (r.a) şîaları (dost), ehl-i hak olan Ehl-i Sünnet ve Cemaattir. Çünkü , Şiiler Hazret-i Ali'yi (r.a) fevkalâde sevmek davasında oldukları halde eksik görüyorlar ve kötü ahlâkta bulunduğunu onların mezhepleri iktiza ediyor. Çünkü diyorlar ki: 'Hazret-i Sıddık ile Hazret-i Ömer (r.a) haksız oldukları halde Hazret-i Ali (r.a) onlara takiyye etmiş; yani onlardan korkmuş, riyakârlık etmiş.' Acaba böyle İslâm kahramanı ve 'Allah'ın Aslanı' unvanını kazanan ve sıddıkların kumandanı ve rehberi olan bir zâtı, riyakâr ve korkaklık ile ve sevmediği zâtlara görünürde muhabbet göstermekle ve yirmi seneden ziyade korku altında takiyye etmekle haksızlara tabi olmayı kabul etmekle vasıflandırmak, ona muhabbet değildir. O çeşit muhabbetten Hazret-i Ali (r.a) uzaktır. İşte Ehl-i hakkın mezhebi hiçbir cihetle Hazret-i Ali'yi (r.a) eksiltmez, kötü ahlâk ile ittiham etmez. Hazret-i İsa (a.s)'a karşı fazla muhabbet, Hıristiyanlar için tehlikeli olduğu gibi; Hazret-i Ali (r.a) hakkında da o tarzdaki aşırı muhabbet, sahih bir hadîste tehlikeli olduğu beyan edilmiş.”(10)

5- Bediüzzaman Said Nursi, Şiilerin Hz. Ali (r.a)'ı aşırı sevmekten dolayı tehlikede olduklarını aşağıdaki hadis-i şerife dayandırmaktadır:

“Hz. Peygamber (a.s.m) İmam-ı Ali'ye (r.a) demiş: Sende Hazret-i İsa (a.s) gibi iki kısım insan helâke gider. Birisi, aşırı muhabbetle; diğeri, aşırı düşmanlıkla. Hıristiyanlar Hazret-i İsa'ya muhabbetlerinden dolayı, meşru çizgi aşmak ile hâşâ "Allah'ın oğlu" dediler. Yahudiler ise, düşmanlıklarından çok sıkıntı verdiler, nübüvvetini ve kemalini inkâr ettiler. Senin hakkında da bir kısım insanlar, meşru olan muhabbet sınırı aşacak, seni sevmekten helâke gidecektir. 'Onların bir lakabı var ki, onlara Rafızı denilir.' demiş.”

“Bir kısım insanlar ise, sana düşmanlıkta çok ileri gidecekler, onlar da Haricilerdir ve Emevîlerin ileri gelen bir kısım taraftarlarıdır ki, onlara Nasibe denilir.”(11)

6- Şiiler ve Aleviler, Ehl-i sünneti “Yezidin zulmüne taraftardır” diye suçlamalarına karşı, Bediüzzaman şunları söylemektedir:

“Haccac-ı Zâlim , Yezid ve Velid gibi heriflere, İlm-i Kelâmın büyük allâmesi olan Sâdeddin-i Teftezanî 'Yezid'e lânet caizdir.' demiş; fakat, 'Lânet vacibdir.' dememiş; hayırdır ve sevabı vardır dememiş.”(12)

Bu ifadelerden de anlaşılacağı gibi, Ehl-i Sünnet ve Cemaat bu gibi zalim insanların yaptıklarına değil taraftar olmak, bazı alimler onlara laneti bile caiz görmüşlerdir. Bu nedenle, Alevilerin bu noktadan da Ehl-i sünneti tenkit etmelerinde hakları yoktur.

7. Bediüzzaman, Şiilerin kabul etmedikleri ve tenkit ettikleri ilk üç halifeye, Hz. Ali (r.a)'ın kendi iradesi ve isteği ile tabi olduğunu ve onları haklı gördüğünü şu tespitlerle ortaya koymaktadır:

“Ehl-i hak olan Ehl-i Sünnetin mezhebi derler ki: 'Hazret-i Ali (r.a), ilk üç halifeyi hak görmeseydi, bir dakika tanımaz ve itaat etmezdi. Demek ki onları haklı ve üstün gördüğü için, gayret ve şecaatini hakperestlik yoluna teslim etmiş.”(13)

8. Said Nursi, bazı Harici ve Vehhabî zihniyetli insanların Hz. Ali (r.a)'ı tenkit etmelerinden, Ehl-i sünnetin mesul tutulmamaları gerektiğini de aşağıdaki ifadelerle savunmaktadır:

“Her şeyin ifrat ve tefriti iyi değildir. İstikamet ise orta yoldur ki Ehl-i Sünnet ve Cemaat onu ihtiyar etmiş. Fakat maatteessüf Ehl-i Sünnet Ve Cemaat perdesi altına Vehhabîlik ve Haricîlik fikri kısmen girdiği gibi, siyasi düşünöenler ve bir kısım mülhidler, Hazret-i Ali'yi (r.a) tenkid ediyorlar. Hâşâ, siyaseti bilmediğinden hilafete tam liyakat göstermemiş, idare edememiş diyorlar. İşte bunların bu haksız ithamlarından Alevîler, Ehl-i Sünnete karşı küsmek vaziyetini alıyorlar. Halbuki Ehl-i Sünnetin düsturları ve esas mezhepleri, bu fikirleri iktiza etmediği gibi aksini ispat ediyorlar. Haricîlerin tarafından gelen böyle fikirler ile Ehl-i Sünnet mahkûm olamaz. Belki Ehl-i Sünnet, Alevîlerden ziyade Hazret-i Ali'nin (r.a) taraftarıdırılar. Bütün hutbelerinde, dualarında Hazret-i Ali'yi (r.a) lâîyk olduğu sena ile zikrediyorlar. Özellikle çoğunluğu Ehl-i Sünnet ve Cemaat mezhebinde olan evliya ve asfiya, O'nu mürşit ve şah-ı velayet biliyorlar.”(14)

9. Bediüzzaman Said Nursi, Alevilerin kendilerini kurtarmaları için ne yapmaları gerektiği hususunda şunları kaydeder:

“Hazret-i Ali (r.a)'ın yirmi sene hürmet ettiği ve onlara şeyhülislâm mertebesinde onların hükmünü kabul ettiği Ebu Bekir , Ömer, Osman (Radiyallahü Anhüm)e ilişmeseler, Hazret-i Ali (r.a) o üç halifeye hürmet ettiği gibi, onlar da hürmet etseler, farz namazını kılsalar yeter.”(15)

10. Risale-i Nur'da, Ehl-i sünnetin ve Alevilerin aynı dinin mensupları, aynı ağacın dalları ve aynı vücudun azaları hükmünde olduklarını ve birbirlerine sıkıntı vermeleri değil, birbirlerine yardım etmeleri gerektiğini, şu ifadelerle yer verilmiştir.

“Ey Ehl-i hak olan Ehl-i Sünnet ve Cemaat! Ve ey Âl-i Beytin muhabbetini meslek ittihaz eden Alevîler! Çabuk bu manasız ve hakikatsiz, haksız, zararlı olan anlaşmazlığı aranızdan kaldırınız. Yoksa şimdiki kuvvetli bir surette hükmeden dinsizlik cereyanı, birinizi diğeri aleyhinde âlet edip ezmesinde istimal edecek.”

"Bunu mağlup ettikten sonra, o âleti de kıracak. Siz bir tek İlahı kabul ettiğinizden kardeşliği ve birliği emreden yüzer esaslı kudsi bağlar aranızda varken, ayrılığa sebebiyet veren ehemmiyetsiz meseleleri bırakmak elzemdir."(16)

Dipnotlar:

- (1) bk. [Lem'alar, Dördüncü Lem'a.](#)
- (2) bk. *Tirmizi, Menakıb-ı Ehl-i Beyt, 3789.*
- (3) bk. *Kenzü'l-Ummal, h. no: 32525.*
- (4) bk. [Lem'alar, Dördüncü Lem'a.](#)
- (5) bk. *Ahmed b. Hanbel. Müsned, I-IV, Beyrut, ty. IV, 369.*
- (6) bk. *Mehmet Kırkıncı, Alevilik Nedir?, Zafer Yayınları.*
- (7) bk. [Lem'alar, Dördüncü Lem'a.](#)
- (8) bk. [age.](#)
- (9) bk. [age.](#)
- (10) bk. [age.](#)
- (11) bk. [Mektubat, On Dokuzuncu Mektup; Müsned, 1:160; Müstedrek, 3:103.](#)
- (12) bk. [Emirdağ Lahikası-I, \(152. Mektup\)](#)
- (13) bk. [Lem'alar, Dördüncü Lem'a.](#)
- (14) bk. [age.](#)
- (15) bk. [Emirdağ Lahikası-I, \(44. Mektup\)](#)
- (16) bk. [Lem'alar, Dördüncü Lem'a.](#)